

Ubalansert håndbok i akutt kirurgi

Michel E. H. Boeckstyns, Lars Bo Ebskov, red.
Kirurgi i akutmodtagelse
 320 s, tab, ill. København: Munksgaard
 Danmark, 2013. Pris DKK 330
 ISBN 978-87-628-1077-8

Kirurgi i akutmodtagelse er en videreføring av *Skadestuekirurgi*, som utkom i fire utgivelser over en årrekke i Danmark. Målgruppen er leger i spesialisering, turnusleger og medisinstudenter som arbeider på sykehus.

Boken er ment å fungere som et oppslagsverk man kan ha med seg i frakkelommen. Forfatterne har forsøkt å lage en bok med oppdaterte retningslinjer for utredning og akutt håndtering, og de har forsøkt å tilrettelegge for at den kan benyttes som en veileder til den praktiske behandlingen.

Den er relativt liten med mykt omslag, og den er lett å ta med seg, bare litt større enn den velkjente norske *Skadehåndboka*, som mange kjenner fra sin ortopediske tjeneste som turnuslege eller lege i spesialisering.

Innholdsmessig likner den også noe med korte kapitler og avsnitt som er rett på sak, med enkle skjematiske tegninger og illustrasjoner. Den skiller seg imidlertid ut ved at forfatterne, i tillegg til de ortopediske problemstillingene, også tar for seg temaer som akutt abdomen, sårbehandling, bløtdelsinfeksjoner, urologi, obstetrik/gynekologi og oftalmologi. Det er også kapitler om lokal- og regionalanestesi og traumebehandling. Disse kapitlene er oversiktlige og godt skrevet, men man kan diskutere hvorvidt turnusleger og medisinstudenter bør kunne regionalanestesi på spesialistnivå, og om det er viktig å beskrive riktig innleggelse av thoraxdren på traumepasienter. Ortopedidelen utgjør en vesentlig del, nær halvparten av de drøyt 300 sidene. Disse kapitlene er lettlesbare og dekker en del undersøkelsesteknikk i tillegg til avsnitt om håndtering av ulike typer pasienter, som «det haltende barn» og liknende.

Slik sett har boken flere likhetstrekk med tradisjonelle lærebøker og fungerer ikke kun som et oppslagsverk. Kapitlene som omhandler bløtdelskirurgien er overraskende lite omfattende, og man får inntrykk av at det er lett å diagnostisere en akutt buk, da dette kun dekkes av 3–4 sider(!). Tilsvarende korte er kapitlene om akutt urologi, gynekologi/obstetrik og øre-nese-hals.

Det føles underlig for undertegnede at boken inneholder kapitler om tannskader, rettsmedisin, det danske klage- og erstatningssystemet, tre siders innføring i samtaleteknikk og hvordan overbringe dårlige nyheter til pasienter. Personlig ville jeg ha foretrukket en mer omfattende oversikt over bløtdelskirurgien, inkludert akutt abdomen/gastrokirurgi, urologi og karkirurgi (boken inneholder ingenting om sistnevnte). Jeg vil nok fortsatt foretrekke å bruke *Skadehåndboka* på ortopediske problemstillinger da den er svært oversiktlig og lett å bruke, selv for bløtdelskirurger som undertegnede. Slik sett tror jeg at denne boken kunne ha fungert bedre som en ren håndbok i bløtdels- og generell kirurgi. En god håndbok om dette er nemlig ikke så lett å finne.

Odd Bjørn Salte
 Sykehuset Østfold

Drapstiltalt, trakassert og frikjent

Sara Gunnarsdotter
3 ml

Om ett blodprov och ett åtal. 272 s. Stockholm:
 Läkartidningen Förlag, 2012. Pris SEK 285
 ISBN 978-91-978805-7-2

Boken handler om en meget omtalt sak fra Sverige. En anestesilege ble i 2009 brått hentet fra jobb på nyfødteintensivavdelingen ved Astrid Lindgrens barnsjukhus i Stockholm av fire uniformerte politimenn. Hun fikk etter hvert vite at hun var anklaget for å ha drept et døende, prematurt født barn med store hjerneskader med overlegg noen måneder tidligere. Bakgrunnen var et overraskende funn av ekstremt høy konsentrasjon av thiopental i en prøve fra lårvenen til barnet, ved obduksjon tre uker etter dødsfallet. Thiopental, som er et krampedempende narkosemiddel, var ifølge journalen ikke brukt hos dette barnet, men anestesilegen hadde hatt det liggende inne på pasientrommet. Hun og en hjelpepleier hadde pleiet barnet sammenhengende de siste timene mens familien satt rundt.

Boken er basert på saksdokumenter og intervjuer med mange av aktørene. Forfatteren kommer inn på mange temaer knyttet til medisinske, juridiske og etiske spørsmål. Den kan leses som kriminalbok, intensivt kasusstikk, juridisk debattbok eller premissdokument for viktige etiske diskusjoner.

Viktige ingredienser i historien er spørsmål om sannsynlig iatrogen skade tidligere i forløpet og skeptiske, bloggende foreldre. Kollegers manglende journalføring av thiopentalbruk de siste levedagene og manglende reservasjoner hos rettsmedisinere og laboratorium rundt blodprøveverdien problematiseres. Enkelte steder må man klype seg i armen og reflektere over at dette virkelig kunne hende i Skandinavia. Historien illustrerer hvilket stort ansvar man har som lege, kollega, påtalemyndighet, tilsynsmyndighet og presse når noe går riktig galt rundt en pasient.

Til tross for at leseren holdes fast av en sterk historie med grundig og balansert dokumentasjon, kunne noen grep fra forfatter og forlegger lettet lesbarheten. Jeg savner en innholdsfortegnelse og bedre oppdeling i kapitler og overskrifter. I intervjudelene er det av og til vanskelig å skille ut hva som er sitat, referat og kommentarer. Boken hadde blitt mer lettlest om man hadde hatt en liste over alle aktører og deres roller til oppslag under lesingen. For norske lesere er det noen ganger krevende med svenske forkortelser og institusjoner vi ikke kjenner så godt.

Dette blir imidlertid skjønnehetsfeil i en bok som det er vanskelig å være likegyldig til – historien er skremmende, engasjerende og lærerik.

Johan Ræder
 Professor og overlege, Avdeling for anestesiolegi
 Oslo universitetssykehus, Ullevål